

Pohjaveden suojele maanteillä -ohjeluonnos

Lokakuussa 2018 Liikennevirastolle antamassaan lausunnossa Suomen Vesiensojelu yhdistysten Liitto ry (myöhemmin Liitto) pitää uutta ohjeistusta tervetulleena ja hyödyllisenä sekä teiden että pohjaveden suojelutoimenpiteiden suunnittelussa. Tiivis yhteistyö ja tiedonvaihto tienpitäji-

en, pelastusviranomaisten, vesihuoltolaitosten ja ympäristöviranomaisten kesken on ensiarvoisen tärkeää. Erityiskiitoksen Liitto antaa raportin selkeästä rakenteesta ja liitteistä.

Liitto esittää Liikenneviraston ohjeluonnoksen tekstiin lukuisan määrän sti-

listisiä korjausehdotuksiaan (yhteensä 26 kohtaa), täsmennyksiä, korjauksia, lisäyksiä ja muotoiluja. Ne esitettiin pyydytyllä tavalla Liikenneviraston lomakkeella.

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi maa-ainesjätteen hyödyntämisestä maanrakentamisessa

Ympäristöministeriölle tammikuussa 2019 antamassaan lausunnossa Liitto esittää asetusesityksestä yksityiskohtaisia pykäläkohtaisia kommentteja.

Mm. soveltamisalan rajauksen osalta Liitto esittää jätestatuksen määrittelyä asetuksessa tarkemmin siten, että olisi lähtökohtaisesti selvää, että pilaantumaton kaivettu ja kaivuupaikalla hyötykäyttävä maa-aines ei kuulu uuden asetuksen piiriin.

Liiton mielestä asetukseen on tarpeen tarkentaa tutkimustarvealueiden maiden luokittelukriteerejä sen osalta selkeästi, mitä testata ja mistä ja mikä on hyväksyttävä menettelytapa. Tämä tulee kirjata asetukseen, ei tulkintaoppaaseen, sillä se vaikuttaa myös rekisteröinti-ilmoituksia käsittelevien viranomaisten toimintatapaan ja vaatimuksiin.

Liitto ehdottaa harkittavaksi maarakentamiskohteen 30 m:n vähimmäisetäisyyden metrimääräistä pidentämistä suhteessa vesistöön tai talousvesikäyttöön tarkoitettuun kaivoon. Lisäksi Liitto katsoo, että asetustekstissä pitäisi korostaa sekä rakentamisvaiheen että välivarastointialueiden hulevesien hallinnan suunnitelmallisuutta.

Liitto toteaa lausunnossaan, että välivarastointi on ongelmallinen sekä maanrakennushankkeita toteuttavan tahon että ympäristövaikutusten kannalta. Asetusluonnoksen mukaan välivarastoinnin pitää liittyä suunnitelmalliseen hyödyntämiseen eli sitä ei voi erikseen rekisteröidä. Onko vaarassa muodostua tilanne, jossa kaivettuja aineksia välivarastoidaan ikään kuin pakon edessä ”hallitsemattomasti” ilman lupaa tai rekisteröintiä, jopa herkillä alueilla.

Liitto huomauttaa, että asetustekstistä rekisteröinti-ilmoituksen yhteydessä toimitettavista luetteloitavista tiedoista puuttuvat vesistöt. Lisäksi rakennuskohteen rakentamisen aikaiset sekä välivarastointialueen hulevesien keruu- ja hallintajärjestelmät on syytä lisätä rekisteröinti-ilmoitukseen liitettävien tietojen luetteloon.

Jätestatus tulee määritellä asetuksessa tarkemmin. Asetusluonnoksesta ja sen liitteestä saa sellaisen käsityksen, että kaikki ylös kaivetut maa- ja kiviainekset kuuluvat jätestatuksen alle. Kaikki puhtaasti maa- ja kiviainekset eivät kuitenkaan ole jätettä.

Liitto toteaa, että asetusalunoksesta saa sen käsityksen, että kaikkien käytettävien Haitallisten aineiden määritysmenetelmien tulee olla akkreditoituja. Liitto ehdottaa, että asetusalunoksesta lause muutetaan muotoon: ”Haitallisten aineiden määritykset on teetettävä akkreditoitussa laboratorioissa, ja mahdollisuuksien mukaan akkreditoituilla menetelmillä”. Tällä tavalla asiantuntemus ja osaaminen maanäytteiden esikäsittelystä ja niiden testaamisesta säilyy kotimaassa. Lisäksi mittaustulosten jäljitettävyyden ja mahdollisuuden tulosten oikeellisuuden varmistamiseen on todennäköisesti helpompaa, kun määritykset tehdään Suomessa.

Liiton mielestä on toivottavaa, että asetuksen ilmestymisen jälkeen tehdään soveltamisohje, jossa on ohjeistettu näytteen esikäsittely ja analysointi, jotta eri laboratorioiden soveltamat menetelmät olisivat toisiinsa mahdollisimman hyvin rinnastettavissa.

Liitto katsoo, että asetusalunoksesta jää monilta osin epäselväksi, mikä on eri toimijoiden vastuu.

Vesienhoidon ympäristötavoitteiden toteuttaminen; ympäristöllisten lupien muutettavuutta koskevan lainsäädännön kehittäminen ja sen valtiosääntöoikeudelliset perusteet

Elokuussa 2019 ympäristöministeriölle antamansa lausunnon alussa Liitto huomauttaa, että EU-oikeus edellyttää, että Suomi saavuttaa vesienhoidon ympäristötavoitteet. Suomen tulisi pikaisessa aikataulussa saattaa lainsäädäntönsä sellaiseen muotoon, että vesienhoidon ympäristötavoitteet saavutetaan.

Liitto pitää tärkeänä, että vesienhoitosuunnitelmiin tulisi sisällyttää toimenpiteiden olemassa olevien vesivoimalupien tarkistamiseksi erityisesti ekologisten virtaamien, kalateiden ja muiden haittojen lieventämistoimenpiteiden kannalta. Toivottavasti komission nuhteet Suomelle johtavat pikaisessa aikataulussa lainsäädännön muuttamiseen vesienhoitolain hengen mukaiseksi.

Unohtaa ei myöskään sovi sitä, etteivät kaikki ympäristöluvitetut toiminnotkaan ole vesienhoitolain tavoitteiden mukaisia. Monien pienten toimien ja hankkeiden yhteisvaikutusten huomioon ottaminen luvituksessa on tärkeää.

Maatalouden ollessa monin paikoin merkittävin kuormitustekijä, tulisi lupaharkinnassa vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseksi lisätä keinovalikoimaa huomattavasti nykyisin käytettyyn nähden; haasteita vesien hyvän tilan saavuttamisessa riittää.

Vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamisen vaarantuminen tulisi säätää luvan muuttamisen perusteeksi vesilaisissa ja ympäristönsuojelulaisissa. Tämä voi tarkoittaa lupien muuttamista tai ää-

rimmillään niiden peruuttamista, mutta parhaimmillaan muulla ohjauksella voidaan tehostaa lupaprosessia tai jopa välttää luvan muuttaminen.

Ehdotettujen suuntaviivojen mukaisesti viranomaisen voisi jatkossa käynnistää ympäristöllisten lupien muuttamisprosessin niiden myöntämishetkestä tai alkuperäisestä sisällöstä riippumatta, jos vesimuodostuman tilatavoitteen saavuttaminen sitä edellyttää.

Investointitukia ei tule kohdistaa voimaloihin, jotka vaativat vesipuitedirektiivin poikkeaman, muutoin kuin niiden purkamisen muodossa.

Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen: perusteet ja menettely -hankkeen loppuraportti

Elokuussa 2019 ympäristöministeriölle antamassaan lausunnossa Liitto toteaa aluksi, että Suomen aikaisempi tulkinta vesipuitedirektiivin vain viitteellisestä luonteesta on johtanut siihen, että nyt ja tulevaisuudessa meillä on toiminnoilla ympäristölupia ja -lupamääräyksiä, joita ei ehkä voitaisi vesipuitedirektiivin tiukemman tulkinnan perusteella hyväksyä. Tulee luoda järjestelmä, jolla tällaiset luvat tarkastellaan uudelleen ja vesipuitedirektiivin vaatimukset otetaan tosissaan huomioon. Tämä tulee toteuttaa ennen tai viimeistään saman aikaisesti poikkeusmenettelyn luomisen kanssa.

Liitto huomauttaa, että jälkivalvonnan merkitys on ennakkovalvonnan ohella olennainen vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Arvioitaessa vesienhoidon ympäristö-

tavoitteista säätämistä tulee pohtia myös, miten ympäristötavoitteista poikkeamisesta uuden hankkeen toteuttamiseksi säädetään. Liitto katsoo, että luvan ehtona tulisi olla poikkeamisasian selvittäminen vesienhoitolain mukaisesti.

Poikkeamisen luomisessa ja lievennyksissä tulee pitää mielessä, että ei vesitetä koko vesienhoitolainsäädäntöä. Poikkeamisen edellytykset tulee olla ohjeistettuna ennen käytäntöjen luomista. Pelkkään lakien pohdintaan liittyvät selvitykset eivät tässä tarkastelussa ole riittäviä. Tavoitteena tulee olla vesien hyvä tila myös Suomessa.

Maatalouden ollessa monin paikoin merkittävin kuormitustekijä, tulisi lupaharkinnassa vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseksi lisätä keinovalikoimaa huomattavasti nykyisin käytettyyn näh-

den. Sama koskee esim. turkistuotannon vaikutusten vähentämistä lupaharkinnassa. Liitto toteaa, että lupaprosessin, lupaehtojen ja lupien tarkkailujen tulee olla tasapuolista ja ennakoitavaa koko Suomessa.

Jos vesipuitedirektiivin ympäristötavoitteita ei saavuteta v. 2027 mennessä, tulee tavoitteiden saavuttamiseksi tehtäviä toimia lisätä ja tehostaa eikä tavoitteita tule missään nimessä alentaa.

Lopuksi Liitto toteaa, että luokittelutieto, luokittelujärjestelmän edelleen kehittäminen ja tiedon tuottaminen vesistämme on erittäin tärkeää ja on olennaista, että tietoa soveltavat henkilöt, joilla on siihen riittävä osaaminen.